

Beslissing

---

inzake de klacht van [klager]over het handelen van de AIVD

Beslissing van de afdeling klachtbehandeling van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) inzake de klacht van [klager] over het handelen van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD).

De klacht

Klager heeft bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een klacht ingediend over de AIVD. Klager stelt dat er bijzondere bevoegdheden jegens hem worden ingezet. Het ministerie van BZK heeft de klacht als ongegrond beoordeeld. Klager heeft zich vervolgens tot de afdeling klachtbehandeling van de CTIVD (hierna: de afdeling klachtbehandeling) gewend, omdat hij niet tevreden is over de afhandeling van zijn klacht door het ministerie van BZK. Na afstemming met klager hanteert de afdeling klachtbehandeling de volgende klachtformulering:

Klager vermoedt dat er een onderzoek naar hem is ingesteld. In het kader van dit onderzoek zouden er sinds februari 2018 tot heden bijzondere bevoegdheden op hem worden ingezet; zijn telefoon wordt getapt, zijn computer is gehackt en hij wordt geschadwd. Hij vermoedt dit vanwege het feit dat meerdere malen zeer persoonlijke informatie over hem is gedeeld, zijn browsergeschiedenis wordt besproken en hij tijdens een aanhouding is geïnformeerd over meldingen over hem. Aangezien hij zich niet schuldig maakt aan zaken die de nationale veiligheid of de democratische rechtsorde kunnen schaden, acht hij deze privacy schending onverantwoord.

Het door klager gestelde handelen van de AIVD

In zijn klacht aan de minister van BZK en tegenover de afdeling klachtbehandeling stelt klager, zakelijk weergegeven, het volgende. Klager is op basis van verkeerde gronden onderwerp van onderzoek bij de AIVD. De AIVD zet onrechtmatig bijzondere bevoegdheden jegens hem in. Dit leidt volgens klager tot een grove inbreuk op zijn recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer, zoals ook beschreven in artikel 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Volgens klager is het handelen van de AIVD jegens hem in februari 2018 begonnen. Sinds die tijd zijn de problemen toegenomen en begon klager bepaalde zaken te merken. Klager heeft het idee dat er meldingen over hem zijn gedaan bij de AIVD door professionals of particulieren. Dit zou met zijn [nationaliteit] afkomst te maken hebben of een vermoeden dat hij zou willen uitreizen. Klager had destijds plannen om met zijn vader op vakantie naar [land] te gaan. Klager vermoedt dat de persoon of personen die de melding(en) over hem hebben gedaan dachten dat hij en zijn vader [politieke partij]-aanhangers zijn. Dit is volgens klager niet aan de orde.

Voorts vermoedt klager dat hij naar aanleiding van de hiervoor genoemde meldingen door de AIVD in onderzoek is genomen. Hij voert aan dat, vanwege het onderzoek naar hem door de AIVD, zijn telefoon wordt getapt, zijn computer wordt gehackt, hij wordt geschaduwd, informatie over hem wordt uitgewisseld met een buitenlandse inlichtingendienst en er rekrutering door een buitenlandse inlichtingendienst plaatsvindt. Klager wordt soms ook aangesproken door de mensen die hem volgen. Op andere momenten hoort hij buiten mensen over hem praten, bijvoorbeeld over de vakantie met zijn vader. Wildvreemden roepen uit voorbijrijdende auto's naar klager bijvoorbeeld zijn wachtwoorden, of over zaken en waar hij naar heeft gezocht op zijn computer. Hierdoor vermoedt klager dat zijn computer is gehackt door de AIVD.

Klager is niet tevreden over de behandeling van zijn klacht door het ministerie van BZK. Klager stelt dat het dossieronderzoek dat in het kader van zijn klacht is verricht, onzorgvuldig is uitgevoerd. Klager vindt dat zijn vraag niet is beantwoord. De reactie van het ministerie van BZK waarin de beoordeling op zijn klacht uiteen wordt gezet vindt klager vaag. In de beoordeling vermeldt het ministerie van BZK, volgens klager, onterecht dat door de dienst geen gebruik wordt gemaakt van bepaalde bevoegdheden. Klager betwijfelt dit, omdat de AIVD die bevoegdheden wel heeft.

Onderzoek

De afdeling klachtbehandeling heeft klager uitgenodigd voor een gesprek over zijn klacht. Klager heeft in reactie daarop aangegeven geen behoefte te hebben aan een gesprek. Klager heeft wel het verslag van het gesprek dat hij met medewerkers van de AIVD heeft gehad aan de afdeling klachtbehandeling toegestuurd. Dit gesprek vond plaats in het kader van de behandeling van zijn klacht door de AIVD. Volgens klager illustreert dit gespreksverslag zijn klacht voldoende. De afdeling klachtbehandeling heeft dit gespreksverslag meegenomen in haar onderzoek. Daarnaast heeft de afdeling klachtbehandeling onderzoek gedaan in de systemen van de AIVD. De afdeling klachtbehandeling heeft rechtstreeks en zelfstandig toegang tot deze systemen. De afdeling klachtbehandeling heeft een onderzoek in de systemen gedaan aan de hand van de naam van klager. Hiermee heeft zij in het kader van de onderhavige klacht gedegen onderzoek kunnen doen.

Het ministerie van BZK heeft aangegeven geen gebruik te willen maken van de mogelijkheid om in het kader van de klacht gehoord te worden. De afdeling klachtbehandeling zag geen aanleiding AIVD-medewerkers te horen.

Bevindingen

De afdeling klachtbehandeling baseert haar bevindingen op (1) het klaagschrift, (2) het verslag van het gesprek tussen klager en medewerkers van de AIVD, (3) de stukken uit het klachtdossier van de klachtbehandeling door het ministerie van BZK en de AIVD, waaronder de correspondentie met klager en telefoonnotities, en (4) het onderzoek in de systemen van de AIVD.

Klager heeft op 29 september 2018 via het contactformulier op Rijksoverheid.nl een bericht gestuurd. Hierin doet hij een *“verzoek tot een schriftelijk notificatieverslag over de inzet van een bijzondere bevoegdheid (...) naar mij door de AIVD”* en informeert daarnaast naar de criteria omtrent

het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme. Klager heeft op 26 en 29 oktober 2018 telefonisch contact opgenomen met de AIVD waarin hij vraagt om een reactie op zijn bericht. Tevens heeft klager op 29 oktober 2018 telefonisch contact opgenomen met Informatie Rijksoverheid, waarin hij zijn eerdere bericht van 29 september 2018 aanvult met de vraag: *“Waarom er door de AIVD op onjuiste wijze met mij/mijn privacy is omgegaan in een onderzoek ingesteld naar mij, door middel van de inzet van een bijzondere bevoegdheid.”* Op 2 november 2018 stuurt klager een bericht via het contactformulier op Rijksoverheid.nl, met daarin dezelfde vraag en de mededeling dat hij zijn vraag/klacht verder mondeling zou willen toelichten op locatie. Diezelfde dag, op 2 november 2018, heeft de directeur-generaal van de AIVD namens de minister van BZK per e-mail een reactie aan klager verstuurd waarin hij reageert op het verzoek om notificatie van klager. De vraag over het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme is inmiddels al beantwoord, blijkt uit de brief. Op diezelfde dag, 2 november 2018, neemt klager telefonisch contact op met de AIVD. In dit telefoongesprek geeft hij aan dat er in de brief niet is ingegaan op zijn aanvulling van 2 november 2018, waarin hij stelt dat hij niet naar behoren is behandeld en er bijzondere bevoegdheden jegens hem zijn ingezet.

Naar aanleiding van het contact met klager op 2 november 2018 heeft het ministerie van BZK op 16 november 2018 een brief gestuurd aan klager. In deze brief wordt klager verzocht om meer informatie over zijn klacht te verschaffen, alvorens het ministerie van BZK de klacht in behandeling kan nemen. Op 20 november 2018 ontvangt het ministerie van BZK een reactie van klager met daarin een toelichting op zijn klacht. Bij brief van 27 november 2018 wordt door het ministerie van BZK de ontvangst van de toelichting van klager bevestigd, een klachtformulering aan klager voorgesteld en wordt klager uitgenodigd voor een gesprek. Dit gesprek vindt op 6 december 2018 plaats. Bij brief van 11 december 2018 wordt het gespreksverslag van het gesprek aan klager toegestuurd, met het verzoek om instemming met het verslag en de klachtformulering. Op 14 december 2018 ontvangt het ministerie van BZK per brief een akkoordverklaring van klager. Het ministerie van BZK heeft op 28 december 2018 aan klager laten weten dat zij de termijn van de afhandeling van de klacht met maximaal vier weken verdaagt. Bij brief van 23 januari 2019 heeft het ministerie van BZK de beoordeling van de klacht aan klager toegezonden. Klager heeft op 12 februari 2019 zijn klaagschrift via het contactformulier op de website van de CTIVD aan de afdeling klachtbehandeling gestuurd.

Beoordeling van de klacht

Op grond van artikel 124, eerste lid, Wiv 2017 beoordeelt de afdeling klachtbehandeling of door het ministerie van BZK en de AIVD behoorlijk is gehandeld.

Inhoudelijke beoordeling van de klacht

Klager stelt dat hij op basis van verkeerde gronden onderwerp van onderzoek is bij de AIVD en dat er onrechtmatig bijzondere bevoegdheden jegens hem zijn ingezet. Dit leidt volgens klager tot een grove inbreuk op zijn recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer, zoals ook beschreven in artikel 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Het ministerie van BZK heeft de klacht bij brief van 23 januari 2019 als ongegrond beoordeeld. In de brief schrijft het ministerie van BZK, voor zover hier van belang:

“Uit het onderzoek zijn geen aanwijzingen naar voren gekomen die duiden op enig onrechtmatig of onbehoorlijk optreden van de AIVD jegens u.”

De afdeling klachtbehandeling heeft in haar eigen onderzoek geen aanwijzingen gevonden dat er onrechtmatig bijzondere bevoegdheden door de AIVD jegens klager zijn ingezet. Voor wat betreft de inhoudelijke beoordeling van de klacht hebben het ministerie van BZK en de AIVD niet onbehoorlijk jegens klager behandeld.

Procedure van de klacht

Het tweede deel van de klacht ziet op de procedure van de klachtafhandeling. Klager voert aan dat hij niet tevreden is met de afhandeling van zijn klacht door het ministerie van BZK, omdat het dossieronderzoek volgens hem onzorgvuldig is uitgevoerd en hij een vaag antwoord op zijn klacht kreeg. Daarnaast wordt volgens klager in de beoordeling op zijn klacht onterecht vermeld dat door de dienst geen gebruik wordt gemaakt van bepaalde bevoegdheden. Dit terwijl deze bevoegdheden, volgens klager, wel onder de bevoegdheden van de AIVD vallen. De brief van het ministerie van BZK van 23 januari 2019 houdt, voor zover hier van belang, het volgende in:

“Op grond van de bepalingen van de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2017 is het niet mogelijk om concreet aan te geven of u recentelijk door de AIVD bent onderzocht, of dat dit niet het geval is geweest. Ik wil wel benadrukken dat hetgeen u in het gesprek naar voren heeft gebracht over wat u heeft ervaren waaronder het willekeurig naar buiten brengen van zeer persoonlijke informatie en het vanuit het open raam van de auto's die u volgen, roepen van uw wachtwoorden en browsergeschiedenis van uw computer, niet behoort tot de werkwijze van de AIVD. Dit geldt ook voor het uiten van bedreigingen en het intimideren van personen, zoals door u naar voren is gebracht.”

Onzorgvuldig dossieronderzoek

De klacht houdt in de eerste plaats in dat de AIVD de klachtbehandeling onzorgvuldig heeft uitgevoerd. De afdeling klachtbehandeling is in haar eigen onderzoek niet op onzorgvuldigheden gestuit. Het klachtdossier geeft de wijze waarop het onderzoek naar de klacht is uitgevoerd en de klacht is behandeld helder weer.

Vaag antwoord

Daarnaast vindt klager de beoordeling van zijn klacht vaag. In de beoordeling schrijft het ministerie, zoals hierboven geciteerd, dat het op grond van de Wiv 2017 niet mogelijk is om concreet aan te geven of een persoon recentelijk wel of geen onderwerp van onderzoek van de AIVD is geweest. Naar het oordeel van de afdeling klachtbehandeling is dit een juiste redenering. De Wiv 2017 verbiedt niet alleen de minister, maar ook de AIVD (en MIVD) en de CTIVD (waaronder de afdeling klachtbehandeling) aan een persoon concreet te melden of deze recentelijk wel of geen onderwerp van onderzoek is geweest. Dit betekent dus ook dat wanneer een persoon *niet* recentelijk onderwerp van onderzoek is geweest, dit niet aan deze persoon kan worden gemeld. In het kader van klachtbehandeling is het daarom dan ook alleen mogelijk om aan een klager te melden of er wel of geen sprake is van een onrechtmatige inzet van bijzondere bevoegdheden jegens een klager. Dit is in de onderhavige klacht, conform Wiv 2017, gebeurd.

Twijfel over inzet bijzondere bevoegdheden

Tenslotte is klager van oordeel dat in de beoordeling van zijn klacht onterecht door het ministerie van BZK wordt vermeld dat door de dienst geen gebruik wordt gemaakt van bepaalde

bevoegdheden. Dit terwijl deze bevoegdheden, volgens klager, wel onder de bevoegdheden van de AIVD vallen. Dat de AIVD de bijzondere bevoegdheden heeft staat vast. De afdeling klachtbehandeling wijst erop dat in de beoordeling staat beschreven dat bepaalde activiteiten, zoals door klager zijn beschreven, niet binnen de *werkwijze* van de AIVD vallen. Dit houdt in dat de uitvoering van bijzondere bevoegdheden, zoals het volgen van een persoon, niet op de manier zoals door klager beschreven wordt ingevuld. Met andere woorden: bijvoorbeeld het roepen van privacygevoelige gegevens vanuit het raam van een auto, valt niet onder de wijze waarop de AIVD de inzet van een bijzondere bevoegdheid, zoals het volgen van een persoon, uitvoert. Dat geldt ook voor de andere in de klacht genoemde activiteiten. De afdeling klachtbehandeling heeft in haar onderzoek geen aanwijzingen gevonden dat het antwoord van de AIVD op dit punt niet klopt.

Gelet op het voorgaande, hebben zowel het ministerie van BZK als de AIVD behoorlijk jegens klager gehandeld gedurende de procedure van de klacht.

Oordeel van de afdeling klachtbehandeling van de CTIVD

De afdeling klachtbehandeling is van oordeel dat het ministerie van BZK en de AIVD ten aanzien van zowel het eerste als het tweede klachtonderdeel, behoorlijk hebben gehandeld jegens klager.

De afdeling klachtbehandeling beoordeelt de klacht als ongegrond.

De afdeling klachtbehandeling van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten,

mr. A. Stehouwer (voorzitter)
mr. H.C. Wiersinga
mr. A.M. Zwaneveld